स्थिति सूचक

नेपाल मानव अधिकार वर्ष पुस्तकको
त्रैमासिक प्रकाशन

वर्ष १०, अङ्क २
(२०७७ चैत १५ गतेदेखि २०७८ असार १६ गतेसम्म)

कर्णाली प्रदेशको
मानव अधिकार अवस्था विश्लेषण

अनौपचारिक क्षेत्र सेवा केन्द्र (इन्सेक) कर्णाली प्रदेश कार्यालय, सुर्खेतले प्रदेशको मानव अधिकार अवस्थाको स्थितिका बारेमा जानकारी गराउने उद्देश्यले त्रैमासिक रूपमा स्थिति सूचक प्रकाशन गर्दै आएको छ। कर्णाली प्रदेशका १० ओटै जिल्लाका इन्सेक प्रतिनिधिहरूद्वारा सङ्कलित घटनाहरूको आधारमा सन् २०२१ को (अप्रिल–जुन) सम्मका मानव अधिकार उल्लङ्घन तथा ज्यादतीका घटनाहरूको तथ्याङ्क सहित त्रैमासिक अवस्थाको विश्लेषण गरिएको छ।

सन् २०२१ अप्रिलदेखि जुनसम्मको अवधिमा प्रदेशमा १ सय २० जना पीडित भएको इन्सेकले अभिलेख गऱ्यो । जसमा राज्यपक्षबाट आठ र अन्यपक्षबाट १ सय १२ जना पीडित भए। यस अवधिमा कुटपिटबाट ११, अमानवीय व्यवहार एक, घाइते दुई, हत्या तीन, सबै प्रकारका जातीय विभेद ६, धम्की दुई, अभिव्यक्ति, भेला तथा सङ्गठित हुने अधिकारबाट एक, बाल अधिकारका घटनामा २३ र महिलाविरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव, दुर्व्यवहार घटनामा ५७ जना पीडित भएको इन्सकले अभिलेख गऱ्यो । अभिलेखित मानव अधिकार उल्लङ्घन तथा ज्यादतिका घटनामा पीडित हुने महिलाको सङ्ख्या ८८ छ भने पुरुषको सङ्ख्या ३२ रहेको छ।

अभिलेखित बाल अधिकार हनन्का घटना अन्तर्गत बलात्कार १९, यौन दुर्व्यवहारबाट चार गरी २३ जना पीडित भए। यसैगरी महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव, दुर्व्यवहार अन्तर्गत घरेलुहिंसा ४१, बहु विवाह चार, बलात्कार नौ, बलात्कार प्रयास दुई, बोक्सीन्को आरोपमा एक गरी ५७ जना पीडित भए। यस तथ्याङ्कले प्रदेशमा महिला र बालबालिकाको मानव अधिकारको अवस्था कमजोर रहेको देखिन्छ।

कारागारमा क्षमता भन्दा बढी कैदी/बन्दी राखिएका कारण शौचालय, खानेपानी, आवास लगायतका समस्याहरू रहेको पाइयो । विद्यालयहरूले कक्षा सञ्जालन नभएपनि विभिन्न बहानामा रकम लिने गरेको पाइयो । नेपालको

संविधान २०७२ को मौलिक हकको धारा ३५ को उपधारा १ मा प्रत्येक नागरिकलाई राज्यबाट आधारभूत स्वास्थ्य सेवा निःशुल्क प्राप्त गर्ने हक हुनेछ र कसैलाई पनि आकस्मिक स्वास्थ्य सेवाबाट वञ्चित गरिने छैन भनिए पनि स्वास्थ्य संस्थामा औषधि अभाव देखियो । कोभिड विरूद्धको खोप लगाउने सन्दर्भमा पहुँचको आधारमा वितरण गरिएका गुनासाहरू आए । हिमाली जिल्लाहरूमा राज्यले अनुदान वापत उपलब्ध गराउने खाद्यान्न अपर्याप्त तथा समयमा उपलब्ध नगराएको पाइयो ।

नारायण सुवेदी
प्रदेश संयोजक

घटनाका प्रकार अनुसार पीडित सङ्ख्या
(अप्रिल-जुन २०२१)

	राज्यपक्षबाट			अन्यपक्षबाट			
	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	कुल जम्मा
कुटपिट		४	४	४	५	९	१३
बाल अधिकार				२३		२३	२३
अमानवीय व्यवहार		१	१				१
हत्या				१	२	३	३
जातीय विभेद				१	५	६	६
अभिव्यक्ति स्वतन्त्रता		१	१				१
धम्की		२	२	१	११	१२	१४
महिला अधिकार				५७		५७	५७
घाइते				१	१	२	२
जम्मा		८	८	८८	२४	११२	१२०

कर्णाली प्रदेशको मानव अधिकार अवस्था : तीन महिनाका प्रतिनिधिमूलक घटना

(२०७७ चैत १९ गतेदेखि २०७८ असार १६ गतेसम्म)

धम्की/कुटपिट

राज्यपक्षबाट

डोल्पा

ठूलिभेरी नगरपालिका -५ माझफालका ३६ वर्षीय प्रेमबहादुर बोहरालाई २०७८ वैशाख १८ गतेसोही वडाका वडाध्यक्ष ४७ वर्षीय कर्णबहादुर रोकायाको आदेशमा रोलाघाट जलविद्युत आयोजना निर्माण उपभोक्ता समितिका अध्यक्ष २५ वर्षीय धर्मे रोकाया, निर्माण समितिका सचिव ४० वर्षीय धनबहादुर बोहरा, सदस्यहरू २८ वर्षीय हिराबहादुर रोकाया र ३५ वर्षीय देविलाल रोकायाले कुटपिट गरे। रोलाघाट खोला लघु जलविद्युत आयोजनाको आर्थिक विषयलाई लिएर विवाद हुँदा सामाजिक अभियन्ता समेत रहेका बोहरा माथि कुटपिट भएको थियो। कुटपिटबाट बोहराको बायाँ आँखा र टाउकाको पछाडि भागमा चोट लागि घाइते भएका थिए। घाइते बोहराको काठमाडौँस्थित ह्याम्स अस्पतालमा उपचार भयो। कुटपिट घटनामा संलग्नहरूका विरुद्ध पीडितपक्षले वैशाख २४ गते जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा उजुरी दियो। प्रहरीले आरोपितहरूलाई वैशाख २४ गते घरबाटै गिरफ्तार गऱ्यो। जिल्ला प्रशासन कार्यालयको वैशाख २५ गतेको आदेशमा आरोपितहरूलाई जनही ६० हजार रुपियाँ धरौटीमा रिहा गरिएको जिल्ला प्रहरी कार्यालयका डिएसपी राजु पाण्डेले बताए।

अन्यपक्षबाट

सुर्खेत

सुर्खेत स्थित कर्णाली प्रदेश आर्युवेद औषधालयमा कार्यरत ३८ वर्षीय डाक्टर शंकरप्रसाद रिजाल र ४० वर्षीय डाक्टर यादवप्रसाद उपाध्यायलाई २०७८ जेठ २७ गते वीरेन्द्रनगर नगरपालिका- २ का १८ वर्षीय पवन अधिकारी, सोही नगरपालिका-४ का १८ वर्षीय विवेक पुरी र १६ वर्षीय सलिम भारतीले कुटपिट गरे। औषधालयको आइसोलेशनमा राखिएका कोभिड-१९ का बिरामीहरूको स्वास्थ्य परीक्षण गरेर आवास कक्षतर्फ जाँदै गर्दा मदिरा सेवन गरेका अधिकारी, पुरी र भारती सहितको समूहले डा. रिजाल र उपाध्यायलाई कुटपिट गरेको पीडितले बताए। कुटपिटबाट दुवैजना घाइते भए। पीडितहरूको औषधालयमै जेठ २७ गते उपचार भयो। पीडितले आरोपितहरूविरूद्ध जिल्ला प्रहरी कार्यालय सुर्खेतमा जेठ २८ गते किटानी जाहेरी दिए।प्रहरीले आरोपितहरूलाई जेठ २८ गते घरबाटै गिरफतार गऱ्यो। प्रहरीले आरोपितहरू विरूद्ध असार ३ गते जिल्ला प्रशासन कार्यालय सुर्खेतमा सार्वजनिक मुद्दा दायर गरेकोमा जनही ५/५ हजार धरौटीमा आरोपितहरू सोहीदिन रिहा भए। यसवर्षको मध्यसम्ममा मुद्दाको सुनुवाई भएको छैन।

जुम्ला सिंजा गाउँपालिका- ३ का सामाजिक अभियन्ता २९ वर्षीय ज्ञानेन्द्र शाहीलाई २०७८ जेठ २८ गते राती वीरेन्द्रनगर नपा-१३ करेखोलाका २६ वर्षीय ललित गाहा सहितको समूहले करेखोलमा कुटपिट गरे। शाही सहितको टोली राहत बाँड्ने निहुँमा रातीको समयमा करेखोलामा पुग्दा विवाद भएपछि गाहा सहितको टोलीले कुटपिट गरेको शाहीको आरोप छ। कुटपिटमा संलग्न भनिएका गाहा सहितको टोलीले भने मदिरा सेवन गरी मात्तिएका शाही सहितको टोलीले निहुँ खोजेपछि दोहोरो झडप भएको बताए। घटनाका सम्बन्धमा जिल्ला प्रहरी कार्यालय सुर्खेतका डिएसपी रामप्रसाद घर्तीले दुवै पक्षले मदिरा सेवन गरेको कारण कुटपिट नभई दोहोरो झडप भएको बताए। घाइते सबैजनाको कर्णाली प्रदेश अस्पताल सुर्खेतमा जेठ २९ गते उपचार भयो। दुवैपक्ष बीच जिल्ला प्रहरी कार्यालय सुर्खेतमा जेठ ३० गते मिलापत्र भयो। मिलापत्रपछि दुवै पक्षले लगाएको आरोप फिता लिएको डिएसपी घर्तीले बताए।

हुम्ला

चङ्खेली गाउँपालिका-३ मिमी घर भई हाल सोही गाउँपालिकाका स्वास्थ्य संयोजक ५० वर्षीय कालिबहादुर बुढालाई २०७८ जेठ २१ गते चङ्खेली गाउँपालिका-४ पाली स्थित गौरी शङ्कर प्राविका प्रधानाध्यापक ४८ वर्षीय अमृत रोकायाले कुटपिट गरेको भन्दै जेठ २१ गते चङ्खेली गाउँपालिकाको कार्यालय र प्रहरी चौकी मेल्छाममा उजुरी दिए। शिक्षक रोकायले होम आइसोलेशनमा बसेका कोभिड सङ्क्रमितलाई दैनिक भेट्न

नआएको कारण देखाउँदै शरीरमाथि आगो लगाउने भन्दै शिक्षक रोकायले सेनीटाइजर छर्किएको पीडितले दिएको उजुरीमा उल्लेख छ। चंखेली गाउँपालिका उपाध्यक्ष विमला शाहीले ठूलो घटना नघटेको भन्दै शिक्षक र स्वास्थ्य संयोजक बीच बसेर गाउँपालिका कार्यालयमै जेठ २३ गते मिलापत्र गरेको स्वास्थ्य संयोजक बुढाले बताए। शिक्षक रोकायाले अबदेखि यस्तो गल्ति दोहोरिने छैन भन्दै माफी मागेपछि दुवै जनाले मिलापत्र गरेता पनि पुन: चित्त नबुझेको भन्दै पीडित बुढाले जेठ ३० गते जिल्ला प्रहरी कार्यालय हुम्लामा उजुरी दिए। रोकायाविरुद्ध जेठ ३० गते अभद्र व्यवहार अभियोगमा उजुरी दर्ता भएको इन्स्पेक्टर दानसिंह भण्डारीले बताए। रोकायाविरुद्धको मुद्दा प्रहरीले साउन ३ गते जिल्ला प्रशासन कार्यालय हुम्लामा पठायो। प्रमुख जिल्ला अधिकारी गणेश आचार्यको आदेशमा साउन ५ गते शिक्षक रोकायालाई ५ हजार रूपियाँ धरौटीमा रिहा गरिएको र घटना प्रकृयागत रूपमा अगाडी बढिरहेको डिएसपी हेरम्ब शर्माले बताए। कुटपिटबाट सामान्य घाइते भएका संयोजक बुढालाई कतै उपचार गर्नु नपरेको गाउँपालिकाका अध्यक्ष धनलाल चौलागाईले बताए।

अभिव्यक्ति, भेला तथा सङ्गठिहत हुने अधिकार

कालिकोट

खाँडाचक्र नगरपालिका ५ निवासी एमाले निकट युवा संघका जिल्ला सहसंयोजक २६ वर्षीय ज्ञानेन्द्र शाहीलाई सर्वोच्च अदालतको परमादेशको विरूद्धमा जुलुस गरेको आरोपमा जिल्ला प्रहरी कार्यालयबाट खटिएको प्रहरी टोलिले ०७८ असार १ गते जिल्ला सदरमुकाम मान्मा बजारबाट गिरफ्तार गरेको थियो। पीडितलाई जेठ १६ गते तारेखमा थुना मुक्त गरेको छ। पीडित शाही लगाएत एमाले निकट युवा विद्यार्थीको टोलिले जेठ २८ गते सर्वोच्च अदालतले शेरबहादुर देउवालाई प्रधानमन्त्री नियुक्त गर्न राष्ट्रपतिको नाममा परमादेश जारी गरेको विरोधमा जुलुस प्रदर्शन गरेका थिए।

अमानवीय व्यवहार

सुर्खेत

पञ्चपुरी नपा-७ का इन्जिनियर ३४ वर्षीय मोहन मल्ललाई २०७८ असार ९ गते पञ्चपुरी नगरपालिका-५ का वडाध्यक्ष ४० वर्षीय प्रेमबहादुर शाहीले अमानवीय व्यवहार गरे। असार मसान्तको समयमा साईडमा नआएको र बील भुक्तानी कार्यमा सहयोग नगरेको भन्दै वडाध्यक्ष शाहीले इन्जिनियर मल्ललाई नगर प्रमुख उपेन्द्र थापाको कार्यकक्षमै हातपात गर्नुको साथै अमानवीय व्यवहार गरेको पीडितले आरोप लगाए। नगर प्रमुख थापा समक्ष असार ९ गते वडाध्यक्ष शाहीलाई कारबाहीको माग गरेको पीडितले बताए। यस वर्षको मध्यसम्ममा वडाध्यक्ष शाहीमाथि कुनै कारबाही भएन।

बाल अधिकार

बलात्कार, यौन दुर्व्यवहार

जाजरकोट

१२ वर्षीया बालिकालाई २०७८ जेठ २६ गते बलात्कार गरेको भन्दै नलगाड नपा- १२ का ५४ वर्षीय आजे बस्नेतविरूद्ध पीडित पक्षले जेठ २९ गते जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा उजुरी दिइन। प्रहरीले आरोपितलाई जेठ २८ गते घरबाटै गिरफ्तार गऱ्यो। पीडित बालिकाको स्वास्थ्य परीक्षण जेठ २९ गते जिल्ला स्वास्थ्य सेवा कार्यालयमा भयो। जिल्ला प्रहरी कार्यालयले आरोपितविरूद्ध जेठ ३० गते जिल्ला अदालतमा जबरजस्ती करणी अभियोगमा मुद्दा दर्ता गऱ्यो। जिल्ला अदालतका न्यायाधीश यज्ञप्रसाद आचार्यको जेठ ३० गते बसेको इजलासले आरोपितलाई पुर्पक्षका लागि थुनामा पठायो।

१७ वर्षीया बालिकालाई २०७८ वैशाख ३१ गते बलत्कार गरेको भन्दै दैलेख जिल्ला दुल्लु नपा-१३ खातिगौडा घर भई हाल जाजरकोटमा जिप चलाउदै आएका सवारी चालक २१ वर्षीय भरतबहादुर शाहीविरूद्ध पीडित पक्षले वैशाख ३१ गते इलाका प्रहरी कार्यालयमा उजुरी दिए। प्रहरीले आरोपितलाई वैशाख ३१ गते गिरफ्तार गऱ्यो। पीडितको स्वास्थ्य परीक्षण वैशाख ३१ गते प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र दल्लीमा भयो। प्रहरीले आरोपितविरुद्ध जेठ ४ गते जिल्ला अदालतमा जबरजस्ती करणी अभियोगमा मुद्दा दर्ता गऱ्यो। जिल्ला अदालतका न्यायाधिश यज्ञप्रसाद आचार्यको जेठ ४ गते बसेको इजलासले आरोपितलाई पुर्पक्षका लागि थुनामा पठायो।

जुम्ला

पाँच वर्षीया बालिकालाई २०७८ वैशाख १६ गते यौन दुर्व्यवहार गरेको भन्दै कनकासुन्दरी गाउँपालिका-१ काभ्रानेटाका ७० वर्षीय बद्रीमान बुढाविरुद्ध पीडित पक्षले वैशाख १८ गते जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा उजुरी दिइन्। प्रहरीले आरोपितलाई वैशाख १९ गते घरबाट गिरफ्तार गऱ्यो। पीडित बालिकाको स्वास्थ्य परीक्षण वैशाख १८ गते कर्णाली स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान शिक्षण अस्पतालमा

भयो। आरोपित विरुद्ध प्रहरीले साउन १६ गते जिल्ला अदालतमा जबरजस्तीकरणी उद्योग अभियोगमा मुद्दा दर्ता गऱ्यो। जिल्ला अदालतका न्यायाधीशको असार १६ गते बसेको इजलासले आरोपितलाई पूपर्क्षका लागि थुनामा पठायो।

कालिकोट

१५ वर्षीया बालिकालाई जेठ ८ गते यौन दुर्व्यवहार गरेको भन्दै खाँडाचक्र नगरपालिका-८ का २६ वर्षीय जनक मल्लविरूद्ध पीडित पक्षले जेठ ९ गते जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा उजुरी दिए। फरार रहेका आरोपितलाई निषेधाज्ञाको कारण यो वर्षको मध्यसम्म पनि गिरफ्तार गर्न नसकिएको जिल्ला प्रहरी कार्यालयका डिएसपी चक्रबहादुर साहले इन्सेक प्रतिनिधिलाई बताउनु भयो। पीडित बालिकाको स्वास्थ्य परीक्षण जेठ ९ गते जिल्ला अस्पताल कालिकोटमा गरिएको थियो।

रुकुम पश्चिम

१६ वर्षीया बालिकालाई मुसीकोट नगरपालिका १ का ३२ वर्षीय पुरुषले २०७८ वैशाख ५ गते बलात्कार गरेको आरोप लगाउँदै बालिकाकी आमाले वैशाख २० गते जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा उजुरी दिइन। जिल्ला प्रहरी कार्यालयले आरोपितलाई ०७८ वैशाख २० गते गिरफ्तार गरी अनुसन्धान भइरहेको जिल्ला प्रहरी कार्यालयले जानकारी दियो। बालिकाको स्वास्थ्य परीक्षण ०७८ वैशाख २० गते जिल्ला अस्पताल सल्लेमा भएको डाक्टर राजकुमार भुजेलले जानकारी दिनुभयो। जिल्ला सरकारी वकील कार्यालयमार्फत जिल्ला अदालतमा ०७८ वैशाख ३ गते मुद्दा दर्ता भएकोमा जिल्ला न्यायाधिश बिद्याराज पौडेलको ०७८ वैशाख ४ गतेको आदेशले आरोपित कारागार चलान भए।

१६ वर्षीया बालिकालाई चौरजहारी नगरपालिका १ लहरे सीमलका २१ वर्षीय लक्ष्मण हमालले ०७८ वैशाख ८ गते विवाह गर्ने प्रलोभनमा पारेर बलात्कार गरेको आरोप लगाउँदै बालिकाकी आमाले ०७८ जेठ २८ गते जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा उजुरी दिइन। आरोपितको खोजि गरीरहेको प्रहरीले जानकारी दियो। बालिकाको स्वास्थ्य परीक्षण ०७८ वैशाख २८ गते जिल्ला अस्पताल सल्लेमा भएको डाक्टर राजकुमार भुजेलले जानकारी दिनुभयो। जिल्ला सरकारी वकील कार्यालयमार्फत जिल्ला अदालतमा ०७८ वैशाख ७ गते मुद्दा दर्ता भयो। आरोपित अहिलेसम्म फरार रहेको र खोजी भइरहेको जिल्ला प्रहरी कार्यालयले जानकारी दियो।

बालबालिकाविरुद्ध भएका हिंसाबाट पीडित सङ्ख्या
(सन् २०२१ को अप्रिलदेखि जुनसम्म)

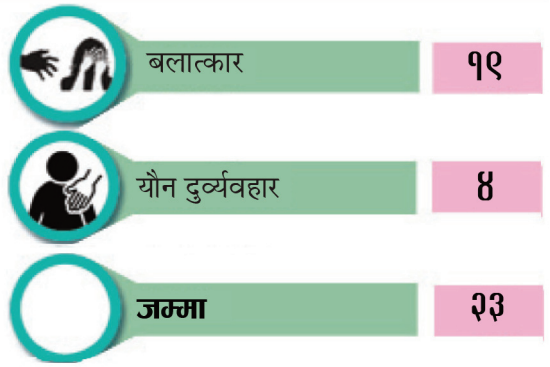

सल्यान

१३ वर्षीया बालिकालाई ०७८ जेठ २४ गते बलात्कार गरेको आरोपमा दार्मा गाउँपालिका-६ मलिबाँगका ३८ वर्षीय इन्दबहादुर बुढाथोकीविरुद्ध पीडित पक्षले जेठ २५ गते इलाका प्रहरी कार्यालय फारूलामा उजुरी दिए। प्रहरीले आरोपितलाई जेठ २५ गते गिरफ्तार गरी जेठ २६ गते जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा पठायो। पीडित महिलाको स्वास्थ्य परीक्षण जेठ २६ गते स्वास्थ्य सेवा कार्यालय सल्यानमा भएको स्वास्थ्य सेवा कार्यालय सल्यानका प्रमुख दशरथ श्रेष्ठले बताए। आरोपित विरुद्ध प्रहरीले असार २ गते जबरजस्ती करणी अभियोगमा जिल्ला अदालतमा मुद्दा दर्ता गऱ्यो। जिल्ला अदालतका न्यायाधीश कुलप्रसाद पाण्डेको असार ३ गतेबसेको इजलासले आरोपितलाई पुर्पक्षका लागि थुनामा पठाएको जिल्ला अदालत सल्यानका श्रेस्तेदार हेमन्त ज्ञवालीले बताए।

१४ वर्षीया बालिकालाई ०७७ माघ १० गतेसामुहिक बलात्कार गरेको भन्दै बनगाड कुपिण्डे नगरपालिका-९ गिठाचौरका १६ वर्षीय र १७ वर्षीय युवकविरुद्ध पीडित पक्षले २०७८ वैशाख १६ गते जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा उजुरी दिए। आरोपितहरूलाई प्रहरीले वैशाख १६ गते गिरफ्तार गऱ्यो। बालिकाको स्वास्थ्य परीक्षण वैशाख १६ गते स्वास्थ्य सेवा कार्यालय सल्यानमा भएको कार्यालय प्रमुख दशरथ श्रेष्ठले बताए। आरोपित विरुद्ध प्रहरीले वैशाख २७ गते जिल्ला अदालतमा जबरजस्तीकरणी अन्तर्गत मुद्दा दर्ता गऱ्यो। जिल्ला अदालतका न्यायाधीश कुलप्रसाद पाण्डेको वैशाख २७ गते बसेको इजलासले आरोपितहरूलाई नेपालगञ्ज स्थित बाल सुधारगृहमा पठाएको जिल्ला अदालत सल्यानका श्रेस्तेदार हेमन्त ज्ञवालीले बताए।

११ वर्षीया बालिकालाई २०७७ साउन २१ गते बलात्कार गरेको भन्दै वागचौर नगरपालिका-९ का १९ वर्षीय मिलन खड्काविरुद्ध पीडित पक्षले जेठ ११ गते इलाका प्रहरी कार्यालय थारमारेमा उजुरी दिए। आरोपितलाई प्रहरीले ०७८ जेठ ११ गते घरबाटै गिरफ्तार गऱ्यो। जेठ १० गते आफूले थाहा पाएको र लगत्तै कानुनी प्रकृया सुरु गरेको पीडितकी आमाले इन्सेक प्रतिनिधिलाई बताइन्। अदालतमा जेठ १९ गते जबरजस्तीकरणी अन्तरगत मुद्दा दर्ता भएकोमा जिल्ला न्यायाधीश कुलप्रसाद पाण्डेको इजलासले जेठ २० गतेबाट आरोपित पुर्पक्षका लागि थुनामा रहेको र यस वर्षको मध्यसम्म मुद्दा विचाराधीन रहेको अदालतका श्रेस्तेदार हेमन्त ज्ञवालीले जानकारी दिए। पीडित बालिकाको स्वास्थ्य परीक्षण ०७८ जेठ ११ गते स्वास्थ्य सेवा कार्यालय सल्यानमा गरिएको कार्यालयका प्रमुख दशरथ श्रेष्ठले बताए।

१५ वर्षीया बालिकालाई जेठ ३ गते आफ्नो कोठामा लिएर विवाहको प्रलोभन देखाएर जेठ ३ गते बलात्कार गरेको भन्दै वर्दिया जिल्ला बाँसगढी नगरपालिका-२ घर भई हाल दार्मा गाउँपालिकामा मजदुरी गरेर बस्दै आएका २५ वर्षीय किसन चौधरीविरुद्ध पीडित पक्षले २०७८ जेठ १८ गते जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा उजुरी दिए। आरोपितलाई प्रहरीले जेठ १७ गते गाउँपालिकाबाटै गिरफ्तार गऱ्यो। उनीहरूको जेठ १६ गते वाल विवाह भएको खबर पाएपछि घटनास्थलबाट दुवैजनालाई गिरफ्तार गरेको जिल्ला प्रहरी कार्यालय सल्यानका प्रवक्ता प्रहरी इन्स्पेक्टर अर्जुन पौडेलले बताए। बालिकालाइ जेठ १९ गते अभिभावकको जिम्मा लगाइयो। प्रहरीले आरोपित विरुद्ध जेठ २९ गतेजिल्ला अदालतमा बलात्कार, बालविवाह र बहुविवाह मुद्दा दर्ता गऱ्यो। जिल्ला अदालतका न्यायाधीश कुलप्रसाद पाण्डेको असार १ गते बसेको इजलासले आरोपितलाई पुर्पक्षका लागि थुनामा पठाएको जिल्ला अदालत सल्यानका श्रेस्तेदार हेमन्त ज्ञवालीले बताए। पीडित बालिकाको स्वास्थ्य परीक्षण जेठ १८ गते स्वास्थ्य सेवा कार्यालय सल्यानमा भएको डाक्टर भिमकान्त जैसीले बताए।

१७ वर्षीया बालिकालाई२०७८ वैशाख २७ गते बलात्कार गरेको भन्दै शारदा नगरपालिका-४ साइलकम्दका २६ वर्षीय रोशन बस्नेतविरूद्ध पीडितपक्षले वैशाख ३० गते जिल्ला प्रहरी कार्यालय सल्यानमा उजुरी दियो। बालिकाको स्वास्थ्य परीक्षण वैशाख ३० गते स्वास्थ्य सेवा कार्यालय सल्यानमा भयो। आरोपित हालसम्म फरार रहेको जिल्ला प्रहरी कार्यालय सल्यानका इन्स्पेक्टर अर्जुन पौडेलले बताए।

१३ वर्षीया बालिकालाई २०७७ माघ १२ गते बलात्कार गरेको भन्दे बागचौर नगरपालिका-८ का १९ वर्षीय अम्मर बिएमविरुद्ध पीडित पक्षले २०७८ वैशाख २० गते इलाका प्रहरी कार्यालय थारमारेमा उजुरी दियो। आरोपितलाई प्रहरीले वैशाख २० गते घरबाटै गिरफ्तार गऱ्यो। बालिकाको स्वास्थ्य परीक्षण वैशाख २० गते स्वास्थ्य सेवा कार्यालय सल्यानमा भयो। आरोपित विरुद्ध प्रहरीले जेठ १० गते जिल्ला अदालतमा जबरजस्तीकरणी अन्तरगत मुद्दा दर्ता गऱ्यो। जिल्ला अदालतका न्यायाधीश कुलप्रसाद पाण्डेको जेठ २० गते बसेको इजलासले आरोपितलाई पुर्पक्षका लागि थुनामा पठाएको जिल्ला अदालत सल्यानका श्रेस्तेदार हेमन्त ज्ञवालीले बताए।

१३ वर्षीया बालिकालाई २०७८ जेठ१४ गते बलात्कार गरेको भन्दै शारदा नगरपालिका-१ का २३ वर्षीय अजय बुढाथोकीविरुद्ध पीडित पक्षले जेठ १५ गते जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा उजुरी दिए। आरोपितलाई प्रहरीले जेठ १४ गते गिरफ्तार गऱ्यो। बालिकाको स्वास्थ्य परीक्षण जेठ १४ गते स्वास्थ्य सेवा कार्यालय सल्यानमा भएको डाक्टर भिमकान्त जैशीले बताए। आरोपित विरुद्ध प्रहरीले जेठ २७ गते जिल्ला अदालतमा जबरजस्तीकरणी सम्बन्धी मुद्दा दर्ता गऱ्यो। जिल्ला अदालतका न्यायाधीश कुलप्रसाद पाण्डेको जेठ २८ गते बसेको इजलासले आरोपितलाई पुर्पक्षका लागि थुनामा पठाएको जिल्ला अदालत सल्यानका श्रेस्तेदार हेमन्त ज्ञवालीले बताए।

१४ वर्षीया बालिकालाई २०७८ वैशाख १३ गते बाल विवाह गरी बलात्कार गरेको आरोपमा १४ वर्षीय बालकविरुद्ध पीडित पक्षले वैशाख १४ गते जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा उजुरी दिए। आरोपितलाई प्रहरीले वैशाख १४ गते गिरफ्तार गऱ्यो। दुवै बालबालिका स्थानीय विद्यालयमा कक्षा ६ मा अध्यनरत रहेकै समयमा बाल विवाह गरेका थिए। विवाहमा संलग्न भएको भन्दैबालकका ५८ वर्षीय बुवा विजुली बिष्टलाई प्रहरीले वैशाख १६ गते गिरफ्तार गऱ्यो। पीडित बालिकाको स्वास्थ्य परीक्षण वैशाख १४ गते स्वास्थ्य सेवा कार्यालय सल्यानमा भएको कार्यालय प्रमुख दशरथ श्रेष्ठले बताए।आरोपितहरू विरुद्ध प्रहरीले जिल्ला अदालतमा जेठ ३ गते बाल विवाह तथा जबरजस्तीकरणी उद्योग अन्तरगत मुद्दा दर्ता गऱ्यो। जिल्ला अदालतको जेठ ३ गते बसेको इजलासले आरोपित बाबुलाई २५ हजार रुपियाँ धरौटीमा रिहा गर्ने आदेश दियो भने बालकलाई नेपालगञ्ज स्थित बाल सुधार गृहमा पठाइएको जिल्ला अदालत सल्यानका श्रेस्तेदार हेमन्त ज्ञवालीले बताए। विवाहमा संलग्न भाउजु हिरा बिष्ट भने फरार रहेको र खोजी कार्य जारी रहेको जिल्ला प्रहरी कार्यालय सल्यानका

इन्स्पेक्टर अर्जुन पौडेलले बताए।

सुर्खेत

चार वर्षीया बालिकालाई २०७७ फागुन १६ गते बलात्कार गरेको भन्दै ११ वर्षीय बालकविरुद्ध पीडित पक्षले फागुन १७ गते जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा उजुरी दिए। पीडितको स्वास्थ्य परीक्षण फागुन १७ गते कर्णाली प्रदेश अस्पतालमा भयो। घटना लगत्तै आरोपित बालक फरार रहेको प्रहरीले बतायो। यसवर्षको मध्यसम्ममा मुद्दाको सुनुवाई भएको छैन।

नौ वर्षीया बालिकालाई २०७८ वैशाख २८ गते बलात्कार गरेको भन्दै ३० वर्षीय बाबुविरुद्ध पीडित पक्षले वैशाख २९ गते इलाका प्रहरी कार्यालय छिन्चुमा उजुरी दिए। पटक पटक बलात्कार गर्दै आएका भनिएका आरोपितलाई छिमेकीको सहयोगमा प्रहरीले वैशाख २९ गते घरबाटै गिरफ्तार गऱ्यो। पीडित बालिकाको स्वास्थ्य परीक्षण वैशाख २९ गते कर्णाली प्रदेश अस्पताल सुर्खेतमा भयो। आरोपित जेठ ५ गते इप्रका छिन्चुबाट हिरासतमुक्त भए। यस घटनाका बारेमा अनुसन्धान भइरहेको प्रहरीले जनाएपनि आरोपितविरूद्ध पीडित पक्षले दिएको किटानी जाहेरी यसवर्षको मध्यसम्ममा प्रहरीले दायर गरेको छैन। प्रहरीले नै मुद्दा अघि नबढाएपछि पीडित थप पीडामा परेको र मुद्दा दर्ताका लागि पीडित पक्षले दवाव दिइरहेपनि यसवर्षको मध्यसम्ममा सुनुवाई नगरेको आवाज संस्थाका निशा पौडेलले बताईन।

हुम्ला

१० वर्षीया बालिकालाई २०७८ जेठ २६ गते बलात्कार गरेको भन्दै १५ वर्षीय बालक विरूद्धपीडित पक्षले जेठ ३० गते जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा उजुरी दिए। घटना पश्चात् फरार रहेका आरोपितलाई असार ४ गते प्रहरीले गाउँबाटै गिरफ्तार गरेको मुद्दा शाखाका सई ओम प्रकाश केसीले बताए। पीडित बालिकाको स्वास्थ्य परीक्षण जेठ २९ गते जिल्ला अस्पतालमा भयो। प्रहरीले आरोपित विरुद्ध सरकारी वकिल कार्यालयमा असार ३० गते मुद्दा बुझायो। जिल्ला अदालतको साउन ३ गतेको आदेशले आरोपित बालकलाई बाँके जिल्लाको हिर्मोनिया बाल सुधार गृहमा पठाएको जिल्ला अदालतका तहसिल्दार दानबहादुर रावतले बताए।

१५ र १७ वर्षीया दुई बालिकालाई २०७७ चैत ३० गते यौन दुर्व्यवहार गरेको भन्दै सुर्खेत जिल्ला बीरेन्द्र नगरपालिका-१७ घर भई हाल सिमकोट गाउँपालिका-१ दोजाम गाउँ बस्ने सवारी चालक २४ वर्षीय कृष्ण लामा (गुरुङ) विरुद्ध पीडितहरूले चैत ३१ गते जिल्ला प्रहरी कार्यालय हुम्लामा उजुरी दिए। आरोपितलाई प्रहरीले चैत ३१ गते गिरफ्तार गऱ्यो। आरोपितले बालिकाहरूको 'नग्न भिडियो' बनाई चैत ३० गते सामाजिक सञ्जालमा राखेको पीडितले दिएको उजुरीमा उल्लेख छ। प्रहरीले आरोपितलाई चैत ३१ गते अभद्र व्यवहार अभियोगमा मुद्दा जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा दर्ता गऱ्यो। प्रहरीले आरोपितलाई २०७८ वैशाख १६ गते जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा बुझाएकोमा वैशाख १७ गते जिल्ला प्रशासन कार्यालयले ५ हजार रूपियाँ धरौटीमा रिहा गरेको जिल्ला प्रहरी कार्यालयका डिएसपी हेरम्ब शर्माले बताए।

दैलेख

१४ वर्षीया बालिकालाई २०७७ चैत १९ गते बलात्कार गरेको भन्दै चामुण्डा बिन्द्रासैनी नगरपालिका-३ हाडाकोटका २८ वर्षीय भूपेन्द्र शाहीविरुद्ध पीडित पक्षले चैत २७ गते जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा उजुरी दिए। बालिकाको स्वास्थ्य परीक्षण चैत २७ गते जिल्ला अस्पतालमा भयो। प्रहरीले आरोपितलाई चैत २७ गते घरबाटै गिरफ्तार गऱ्यो। प्रहरीले आरोपितलाई जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालयमार्फत ०७८ वैशाख २१ गते जिल्ला अदालतमा जबरजस्ती करणी मुद्दाको अभियोगमा मुद्दा दर्ता गऱ्यो। जिल्ला अदालतका न्यायाधीश दण्डपाणी लामिछानेको वैशाख २१ गते बसेको इजलासले आरोपितलाई पुर्पक्षका लागि थुनामा पठायो। मुद्दाको अन्तिम फैसला हुन बाँकी रहेको सूचना अधिकारी टीकाराम न्यौपानेले बताए।

१३ वर्षीया बालिकालाई २०७८ वैशाख १६ गते बलात्कार गरेको भन्दै दुल्लू नगरपालिका-३ नेपाका २८ वर्षीय तेबहादुर रोकाविरुद्ध पीडित पक्षले वैशाख १७ गते जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा उजुरी दिए। आरोपितलाई प्रहरीले ०७८ वैशाख १८ गते घरैबाट गिरफ्तार गऱ्यो। बालिकाको स्वास्थ्य परीक्षण वैशाख १७ गते जिल्ला अस्पतालमा भयो। आरोपित विरुद्ध प्रहरीले जिल्ला सरकारी वकील कार्यालय मार्फत जेठ ५ गते जिल्ला अदालतमा जबरजस्ती करणी मुद्दा दर्ता गऱ्यो। जिल्ला अदालतका न्यायाधीश दण्डपाणी लामिछानेको जेठ ५ गते बसेको इजलासले आरोपितलाई पुर्पक्षका लागि थुनामा पठाएको जिल्ला अदालतका सूचना अधिकारी टीकाराम न्यौपानेले बताए।

१५ वर्षीया बालिकालाई ०७७ माघ १५ गते बलात्कार गरेको भन्दै दुल्लू नगरपालिका-१३ मालिकाका २१ वर्षीय दिनेश बिकविरुद्ध पीडित पक्षले चैत ३ गते जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा उजुरी दिए। आरोपितलाई प्रहरीले ०७८ जेठ २१ गते घरबाट गिरफ्तार गऱ्यो। बालिकाको

स्वास्थ्य परीक्षण चैत ३ गते जिल्ला अस्पतालमा भयो। आरोपित विरुद्ध प्रहरीले असार ६ गते जिल्ला सरकारी वकील कार्यालय मार्फत जिल्ला अदालतमा जबरजस्ती करणी मुद्दा दर्ता गऱ्यो। जिल्ला अदालतका न्यायाधीश दण्डपाणी लामिछानेको असार ७ गते बसेको इजलासले आरोपितलाई पुर्पक्षका लागि थुनामा पठाएको अदालतका सूचना अधिकारी टीकाराम न्यौपानेले बताए। घटना लगत्तै आरोपित भारत तर्फ भागेको कारण उजुरी दिन ढिला भएको पीडित पक्षले बतायो।

१७ वर्षीया बालिकालाई २०७८ जेठ १८ गते बलात्कार भएको भन्दै गुराँस गाउँपालिका-२ तल्लोडुंगेश्वरका २१ वर्षीय नगेन्द्र कार्कीविरूद्ध पीडित पक्षले जेठ १९ गते जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा उजुरी दिए। मध्यपहाडी राजमार्गको सडक निर्माण काममा मजदूरी गरेर घर फर्किंदै गर्दा नारायण नगरपालिका-१ कुइकाना जङ्गलमा बलात्कार गरेको उजुरीमा उल्लेख छ। घटना लगत्तै आरोपित फरार भएको र घटनाको अनुसन्धान सुरू भएको जिल्ला प्रहरी कार्यालयका इन्स्पेक्टर इन्द्रजीत सुनारले बताए। बालिकाको स्वास्थ्य परीक्षण जेठ १९ गते दैलेख जिल्ला अस्पतालमा भयो।

१३ वर्षीया बालिकालाई २०७८ जेठ २४ गते राति बलात्कार गरेको भन्दै दुल्लू नगरपालिका-११ कालभैरवका २० वर्षीय सुरेन्द्र सार्कीविरुद्ध पीडित पक्षले जेठ २६ गते जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा उजुरी दिए। आरोपितलाई प्रहरीले जेठ २६ गते घरबाटै गिरफ्तार गऱ्यो। बालिकाको स्वास्थ्य परीक्षण जेठ २८ गते जिल्ला अस्पतालमा भयो। आरोपित विरुद्ध प्रहरीले असार १७ गते जिल्ला अदालतमा जबरजस्ती करणी मुद्दा दर्ता गऱ्यो। जिल्ला अदालतका न्यायाधीश दण्डपाणी लामिछानेको असार १७ गते बसेको इजलासले आरोपितलाई पुर्पक्षका लागि थुनामा पठाएको अदालतका सूचना अधिकारी टीकाराम न्यौपानेले बताए।

१४ वर्षीया बालिकालाई २०७७ चैत १९ गते बलात्कार गरेको भन्दै चामुण्डाबिन्द्रासैनी नगरपालिका-३ हाडाकोटका २१ वर्षीय लक्ष्मण शाहीविरुद्ध पीडित पक्षले ०७८ वैशाख १४ गते जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा उजुरी दिए। बालिकाको स्वास्थ्य परीक्षण वैशाख १४ गते जिल्ला अस्पतालमा भयो। घटना लगत्तै आरोपित फरार भएकोले खोजी र घटनाको अनुसन्धान भइरहेको जिल्ला प्रहरी कार्यालयका इन्स्पेक्टर इन्द्रजीत सुनारले बताए।

१७ वर्षीया बालिकालाई २०७८ जेठ २४ गते विवाह गर्ने सर्तमा बलात्कार गरेको भन्दै दुल्लू नगरपालिका-११ कालभैरवका १६ वर्षीय सुरेन्द्र नेपालीविरुद्ध पीडित पक्षले जेठ २६ गते जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा उजुरी दिए। आरोपितले विवाह गर्न असहमती जनाएको भन्दै बालिकाले आत्महत्या गरिन्। आरोपितलाई प्रहरीले जेठ २६ गते घरबाटै गिरफ्तार गऱ्यो। आत्महत्या गरेकी बालिकाको स्वास्थ्य परीक्षण जेठ २६ गते जिल्ला अस्पतालमा भयो। आरोपितविरुद्ध प्रहरीले सरकारी वकील कार्यालयमार्फत असार १६ गते जिल्ला अदालतमा जबरजस्ती करणी र आत्महत्या दुरूत्साहन मुद्दा दर्ता गऱ्यो। जिल्ला अदालतका न्यायाधीश दण्डपाणी लामिछानेको असार १६ गते बसेको इजलासले आरोपितलाई पुर्पक्षका लागि बाल सुधारगृह नेपालगञ्जमा पठाएको अदालतका सूचना अधिकारी टीकाराम न्यौपानेले बताए।

हत्या

मुगु

नौ वर्षीया बालिकालाई २०७७ चैत २१ गते यौन दुर्व्यवहार गर्दा प्रतिकार गरेपछि धकेलेर कर्णालीमा फाल्दा बालिका ढुङ्गामा परेर बेहोस भएकै अवस्थामा हत्या गरेको भन्दै सोरू गाँउपालिका-८ का २० वर्षीय प्रवेश रावलविरूद्ध पीडित पक्षले चैत २५ गते जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा उजुरी दिए। आरोपितलाई प्रहरीले चैत २४ गते तारापानीबाट गिरफ्तार गऱ्यो। शवको पोष्टमार्टम चैत २५ गते जिल्ला अस्पतालमा भयो। घटनाको अनुसन्धान भइरहेको जिल्ला प्रहरी कार्यालयका डीएसपी चित्रबहादुर भट्टराईले बताए। शव उनको घरपरिवारले चैत्र २५ गते बुझी सोही दिन सद्गत गरे। आरोपित रावलविरुद्ध जिल्ला अदालतमा बलात्कार तथा कर्तव्य ज्यान सम्बन्धी मुद्दा ०७८ वैशाख १५ गते दर्ता भयो । जिल्ला अदालतका न्यायाधीश पुण्यप्रसाद सापकोटाको वैशाख १५ गते बसेको इजलासले आरोपितलाई पुर्पक्षका लागि थुनामा पठायो ।

महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव, दुर्व्यवहार बलात्कार, बलात्कार प्रयास, यौन दुर्व्यवहार

कालिकोट

२१ वर्षीया महिलालाई वैशाख १३ गते बलात्कार गरेको भन्दै खाँडाचक्र नगरपालिका ३ का २२ वर्षीय दिपेन्द्र पाण्डेविरुद्ध पीडित पक्षले वैशाख १४ गते जिल्ला प्रहरी कार्यालय कालिकोटमा उजुरी दिए। प्रहरीले ०७८ वैशाख १४ गते घरबाट गिरफ्तार गऱ्यो। जिल्ला अदालतका न्यायाधीश लालकाजि श्रेष्ठको वैशाख २८ गतेको इजलासले आरोपित पुर्पक्षका लागि थुनामा छन।

रुकुम पश्चिम

४२ वर्षीया महिलालाई आठवीसकोट नपा-१० भिमचौरका २६ वर्षीय पर्शुराम खत्रीले ०७८ जेठ ३० गते बलात्कार गरेको आरोप लगाउँदै पीडित महिलाका बुबाले ०७८ असार १ गते जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा उजुरी दिए। पीडित महिलालाई हातपात गर्दा आफु र आफ्नो ससुराले छेकेको र पछि आरोपितले कुटपिट गर्दा ससुराको आँखामा गहिरो चोट लागेको, लछार पछार पारेर आफ्नो पत्नीलाई बलात्कार गरेको पीडित महिलाका पतिले इन्सेकसँग बताए। पीडित महिलाका पतिले आफूहरू अन्यायमा परेको र कसरी हुन्छ दोषीलाई कडा भन्दा कडा सजायको लागि पहल गर्न र न्यायको लागि पहल गरीदिन इन्सेकसँग माग गरेका थिए। उजुरी पछि जिल्ला प्रहरी कार्यालयले ०७८ असार २ गते आरोपितलाई गिरफ्तार गऱ्यो। महिलाको स्वास्थ्य परीक्षण ०७८ असार १ गते जिल्ला अस्पताल सल्लेमा भएको डाक्टर राजकुमार भुजेलले जानकारी दिनुभयो। जिल्ला सरकारी वकील कार्यालयमार्फत जिल्ला अदालतमा ०७८ असार ७ गते मुद्दा दर्ता भएकोमा जिल्ला न्यायाधीश बिद्याराज पौडेलको सोही दिनको आदेशले आरोपित कारागार चलान भए।

सल्यान

३२ वर्षीया महिलालाई २०७७ चैत १७ गते बलात्कार गरेको भन्दै बाँके जिल्ला कोहलपुर नपा-२ आनन्दनगरका ३२ वर्षीय रमेश मिजारविरुद्ध पीडित पक्षले २०७८ वैशाख ६ गते जिल्ला प्रहरी कार्यालय सल्यानमा जबरजस्ती करणी उद्योग अन्तर्गत उजुरी दिए। आरोपितलाई प्रहरीले वैशाख ७ गते गिरफ्तार गऱ्यो। पीडितको स्वास्थ्य परीक्षण वैशाख ६ गते स्वास्थ्य सेवा कार्यालय सल्यानमा भएको कार्यालय प्रमुख दशरथ श्रेष्ठले बताए। आरोपित विरुद्ध प्रहरीले जिल्ला अदालतमा जबरजस्ती करणी अन्तरगत वैशाख २७ गते मुद्दा दर्ता गऱ्यो। जिल्ला अदालतका न्यायाधीश कुलप्रसाद पाण्डेको वैशाख २७ गते बसेको इजलासले आरोपितलाई पुर्पक्षका लागि थुनामा पठाएको जिल्ला अदालत सल्यानका श्रेस्तेदार हेमन्त ज्ञवालीले बताए।

३७ वर्षीया महिलालाई २०७८ वैशाख ७ गते बलात्कार प्रयास गरेको आरोपमा बागचौर नगरपालिका-३ का ३२ वर्षीय कमल भण्डारीविरुद्ध पीडित पक्षले वैशाख १० गते इलाका प्रहरी कार्यालय थारमारेमा उजुरी दिए। आरोपितलाई प्रहरीले वैशाख ९ गते घरबाटै गिरफ्तार गऱ्यो। आरोपित विरुद्ध प्रहरीले जिल्ला अदालतमा जबरजस्ती करणी उद्योग अन्तरगत वैशाख २२ गते मुद्दा दर्ता गऱ्यो। जिल्ला अदालतका न्यायाधीश कुलप्रसाद पाण्डेको वैशाख २२ गते बसेको इजलासले आरोपितलाई पुर्पक्षका लागि थुनामा पठाएकोजिल्ला अदालत सल्यानका श्रेस्तेदार हेमन्त ज्ञवालीले बताए। पीडित महिलाको स्वास्थ्य परीक्षण वैशाख १० गते स्वास्थ्य सेवा कार्यालय सल्यानमा भएको कार्यालय प्रमुख दशरथ श्रेष्ठले बताए।

१९ वर्षीया युवतीलाई २०७८ वैशाख २३ गते बिहान बलात्कार गरेको आरोपमा कुमाख गाउँपालिका-५ कालागाउँका २३ वर्षीय नविन बुढाथोकीविरुद्ध पीडितले जेठ २४ गते जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा जबरजस्ती करणी अन्तर्गत उजुरी दिइन्। प्रहरीले आरोपितलाई जेठ २३ गते घरबाटै गिरफ्तार गऱ्यो। पीडित युवती कुमाख-६ को जङ्गलमा माटो खन्न गएको समयमा नविन बुढाथोकीले बलात्कार गरेको उनले दिएको उजुरीमा उल्लेख छ। आरोपित विरुद्ध प्रहरीले असार १० गते जिल्ला अदालत सल्यानमा जबरजस्ती करणी अन्तरगत मुद्दा दर्ता गऱ्यो। जिल्ला अदालतका न्यायाधीश कुलप्रसाद पाण्डेको असार ११ गते बसेको इजलासले आरोपितलाई पुर्पक्षका लागि

महिलाविरुद्ध भएका हिंसाबाट पीडित सङ्ख्या
(सन् २०२१ को अप्रिलदेखि जुनसम्म)

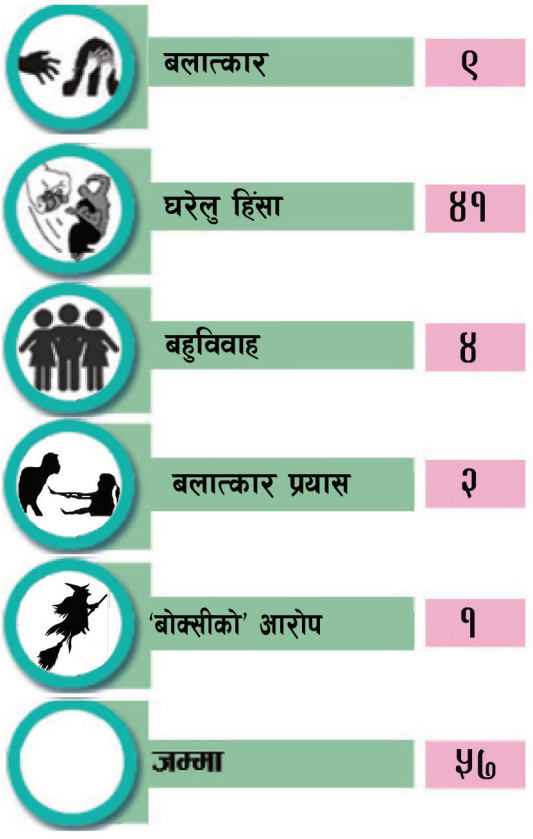

थुनामा पठाएको जिल्ला अदालत सल्यानका श्रेस्तेदार हेमन्त ज्ञवालीले बताए। युवतीको स्वास्थ्य परीक्षण जेठ २३ गते राति स्वास्थ्य सेवा कार्यालय सल्यानमा भएको कार्यालयका डाक्टर भिमकान्त जैसीले बताए।

सुर्खेत

२३ वर्षीया र १९ वर्षीया युवतीलाई २०७८ जेठ २१ गते यौन दुर्व्यवहार गरेको भन्दैगुर्भाकोट नगरपालिका-९ भुर्केका ३५ वर्षीय चमन घर्ती र २४ वर्षीय भुपेन्द्र बुढाविरुद्ध राउटे,लोपोन्मुख, सिमान्तकृत वर्ग उत्थान प्रतिष्ठान नेपाल र आवाज संस्था सुर्खेतले जेठ २४ गते इलाका प्रहरी कार्यालय छिन्चुमा जबरजस्ती करणीमा उजुरी दिए। पीडितहरूलाई एक होटेलमा लगेरमदिरा सेवन गराई यौनदुर्व्यवहार गरेको भिडियो घर्ती र बुढाले तत्कालै सामाजिक सञ्जालमा सार्वजनिक गरेका थिए।होटेल सञ्चालक २९ वर्षीय मिलन पुन सहित आरोपितरू घर्ती र बुढालाई प्रहरीले जेठ २३ गते बिहान घरबाटै गिरफतार गऱ्यो। पीडितहरूको स्वास्थ्य परीक्षण जेठ २८ गते कर्णाली प्रदेश अस्पताल सुर्खेतमा भयो। आरोपितहरूलाई इलाका प्रहरी कार्यालय छिन्चुको हिरासतमा राखी आवश्यक अनुसन्धानपछि प्रहरीले असार १६ गते जिल्ला अदालत सुर्खेतमा जबरजस्ती करणी मुद्दा गऱ्यो।जिल्ला अदालत सुर्खेतको असार १६ गतेको आदेशले आरोपितहरूलाई पुर्पक्षका लागि थुनामा पठायो। इन्सेक सहितको मानव अधिकारको टोलीले यस घटनाको सम्बन्धमा असार २८ र २९ गते स्थलगत अनुगमन गरेको थियो। यसवर्षको मध्यसम्ममामुद्दाको सुनुवाई भएको छैन। स्थलगत अनुगमनको क्रममा राउटे युवतिहरू माथि यौन दुर्व्यवहार गरिएको तथ्य फेला परेको थियो।

हुम्ला

४६ वर्षीया महिलालाई २०७७ चैत २९ गते बलात्कार प्रयास गरेको भन्दै दार्चुला जिल्ला लेकाम गाउँपालिका-२ का २५ वर्षीय लोकेन्द्र साउदविरूद्ध पीडित पक्षले चैत ३० गते जिल्ला प्रहरी कार्यालय हुम्लामा उजुरी दियो। आरोपितलाई प्रहरीले चैत ३१ गते घरबाटै गिरफ्तार गऱ्यो। पीडित महिलाको स्वास्थ्य परीक्षण चैत ३० गते सर्केगाडको सायाँ स्वास्थ्य चौकीमा भयो। प्रहरीले आरोपितविरूद्ध जबरजस्ती करणी उद्योगमा २०७८ वैशाख २ गते उजुरी दर्ता गरेर वैशाख १५ गते जिल्ला अदालतमा पठाएको जिल्ला प्रहरी कार्यालयका डिएसपी हेरम्ब शर्माले बताए। जिल्ला अदालतका न्यायाधीश जगतबहादुर पौडेलको वैशाख १५ गते बसेको इजलासले आरोपितलाई पुर्पक्षका लागि थुनामा पठायो। बलात्कार प्रयासको क्रममा घाइते भएकी महिलाको टाउकोमा तीन ओटा टाँका सर्केगाडको साया स्वास्थ्य चौकीमा लगाइएको र थप उपचार जिल्ला अस्पतालमा भएको डाक्टर अमित विष्टले बताए।

दैलेख

२७ वर्षीया महिलालाई ०७८ वैशाख २ गते बलात्कार गरेको भन्दै ठाँटीकाँध गाउँपालिका-१ लकान्द्रका २१ वर्षीय धीरेन्द्रसिंह रावतविरुद्ध पीडित पक्षले टेलिफोन मार्फत दुल्लू प्रहरीमा वैशाख २ गरेको उजुरी दिए। आरोपितलाई प्रहरी चौकी ठाँटीकाँधको टोलीले वैशाख ३ गते गिरफ्तार गरी इलाका प्रहरी कार्यालय दुल्लु पुऱ्याएपछि आरोपितका आफन्तबाट पीडितलाई जाहेरी नदिन दबाबका दिएका कारण पीडितले उजुरी नदिएको इन्सेक प्रतिनिधिसँग बताइन्। पीडित पक्षले सुरुमा टेलिफोनबाट जानकारी गराए पनि घटना बारे औपचारिक उजुरी नगरेको कारण प्रहरीले आरोपितलाई खोजेको बखत हाजिर हुने सर्तमा छाड्यो।

३७ वर्षीया महिलालाई ०७७ पुस १८ गते बलात्कार भएको भन्दै भैरबी गाउँपालिका-१ रावतकोटका ७१ वर्षीय प्रेमबहादुर सार्की विरुद्ध ०७८ वैशाख १९ गते जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा उजुरी दिए। आरोपितलाई प्रहरीले वैशाख २० गते सदरमुकामबाट गिरफ्तार गऱ्यो। महिलाको स्वास्थ्य परीक्षण वैशाख २० गते जिल्ला अस्पतालमा भयो। आरोपित विरुद्ध प्रहरीले जिल्ला सरकारी वकील कार्यालय मार्फत जेठ ५ गते जिल्ला अदालतमा जबरजस्ती करणी मुद्दा दर्ता गऱ्यो। जिल्ला अदालतका न्यायाधीश दण्डपाणी लामिछानेको जेठ ५ गते बसेको इजलासले आरोपितलाई ५ लाख रुपियाँ धरौटी माग गरेकोमा उक्त रकम बुझाउन नसकेपछि थुनामा पठायो। आरोपित चार दिन थुनामा बसेर जेठ ९ गते तोकिएको धरौटी रकम बुझाइ तारिखमा रिहा भएको र मुद्दाको तहकीकात चलिरहेको जिल्ला अदालतका सूचना अधिकारी टीकाराम न्यौपानेले बताए।

२५ वर्षीया महिलालाई ०७७ फागुन २८ गते राति बलात्कार गरेको भन्दै दुल्लू नगरपालिका-१२ लम्सुका ३१ वर्षीय बिरबहादुर शाही विरुद्ध पीडित पक्षले २०७८ जेठ ३ गते जिल्ला प्रहरी कार्यालय दैलेखमा उजुर दियो। आरोपितलाई प्रहरीले जेठ ६ गते घरबाट गिरफ्तार गऱ्यो। पीडित महिलाले वैदेशिक रोजगारबाट घर फर्किएका पतिलाई घटना बताएपछि प्रहरीमा उजुरी दर्ता गरिएको थियो। पीडित महिलाको स्वास्थ्य परीक्षण जेठ ३ गते दैलेख जिल्ला अस्पतालमा भयो। आरोपित विरुद्ध प्रहरीले जिल्ला सरकारी वकील कार्यालय मार्फत जेठ ५

गते जिल्ला अदालतमा जबरजस्ती करणी मुद्दा दर्ता गऱ्यो। जिल्ला अदालतका न्यायाधीश दण्डपाणी लामिछानेको जेठ ५ गते बसेको इजलासले आरोपितलाई ७ लाख रुपियाँ धरौटी माग गरेकोमा उक्त रकम बुझाउन नसकेपछि थुनामा पठाएको अदालतका सूचना अधिकारी टीकाराम न्यौपानेले बताए।

२१ वर्षीया महिलालाई ०७८ वैशाख २६ गते घरमै बलात्कार गरेको भन्दै भगवतीमाई गाउँपालिका-५ कट्टीका २२ वर्षीय दिपेन्द्र चन्दविरुद्ध पीडित पक्षले वैशाख २८ गते जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा उजुरी दिए। महिलाको स्वास्थ्य परीक्षण जिल्ला अस्पतालमा वैशाख २६ गते भयो। प्रहरीले आरोपित विरुद्ध सरकारी वकील कार्यालयमार्फत जेठ १३ गते जिल्ला अदालतमा जबरजस्ती करणी मुद्दा दर्ता गऱ्यो। घटना पछि आरोपित फरार भएकोले अदालतमा हाजिर हुन म्याद जारी भएको र मुद्दाको तहकीकात चलिरहेको अदालतका सूचना अधिकारी टिकाराम न्यौपानले बताए।

शारीरिक अपाङ्गता भएकी २३ वर्षीया महिलालाई ०७८ असार ६ गते बलात्कार गरेको भन्दै गुराँस गाउँपालिका-३ सेरीवाडाका ३६ वर्षीय भद्रबहादुर बुढाविरुद्ध पीडित पक्षले असार ८ गते जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा उजुरी दिए। पीडितको स्वास्थ्य परीक्षण जिल्ला अस्पतालमा असार ८ गते भयो। आरोपित विरुद्ध प्रहरीले जिल्ला सरकारी वकील कार्यालय मार्फत साउन ३ गते जिल्ला अदालतमा कर्तव्यज्यान मुद्दा दर्ता गऱ्यो। जिल्ला अदालतका न्यायाधीश दण्डपाणी लामिछानेको साउन ३ गते बसेको इजलासले आरोपितलाई पुर्पक्षका लागि थुनामा पठाएको अदालतका सूचना अधिकारी टीकाराम न्यौपानले बताए।

घरेलु हिंसा

मुगु

छाँयानाथ रारा नगरपालिका-३ की १९ वर्षीया हाँसिला सेजुवाललाई २०७८ जेठ १८ गते परपुरुषसँग बसेको भन्दै बिजुलीको तारले घाँटी कसेर मार्न खोजेको भन्दै पति २१ वर्षीय सुभाष रावलविरुद्ध पीडित पक्षले जेठ १९ गते जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा मार्ने उद्योग अन्तर्गत मुद्दा दर्ता गराए। आरोपितलाई प्रहरीले जेठ १९ गते घरबाटै गिरफ्तार गऱ्यो। पीडितको उपचार जेठ १८ गते जिल्ला अस्पतालमा भयो। प्रहरीले आरोपितविरुद्ध असार ३ गते जिल्ला अदालतमा ज्यान मार्ने उद्योगमा मुद्दा दर्ता गऱ्यो। जिल्ला अदालतका न्यायाधीश पुण्यप्रसाद सापकोटाको असार ३ गते बसेको इजलासले आरोपितलाई पुर्पक्षका लागि थुनामा पठायो।

सबै प्रकारका जातीय विभेद

जुम्ला

सिंजा गाउँपालिका- ६ का ३५ वर्षीय विवेन्द्र नेपालीलाई २०७८ असार ६ गते जातीय विभेद गरेको भन्दै सोही वडाका वडाध्यक्ष ५५ वर्षीय कालिबहादुर बुढा र उनका छोरा ३० वर्षीय नवीन बुढाविरुद्ध पीडित पक्षले असार २५ गते जिल्ला प्रहरी कार्यालयामा उजुरी दियो। प्रहरीले जातीय विभेदको उजुरी दर्ता गर्न नमानेपछि दलित अधिकारकर्मी र सञ्चारमाध्यमको दबाबले उजुरी दर्ता गरेको पीडित नेपालीले इन्सेक प्रतिनिधिलाई बताए। वडाध्यक्षले असार ८ गते कार्यकक्षमा बोलाएर पीडितलाई 'जे गर्छस् गर। तँलाई डुम नभनी के राजा भनु ?' भनेर दुईपटक गालामा हानी गर्धन निमोठेको पीडितको आरोप छ। प्रहरीले आरोपित नविनलाई साउन १८ गते घरबाटै गिरफ्तार गरेको जिल्ला प्रहरी कार्यालयका इन्स्पेक्टर युवन चौधरीले बताए। अर्का आरोपित बुढा फरार रहेका छन्।

भौतिक संरचना/सम्पत्ति क्षति

जुम्ला

तातोपानी गाउँपालिका-२ स्थित हिमशिखर माध्यामिक विद्यालयमा २०७८ जेठ २५ गते सोही गाउँपालिका- ६ का २३ वर्षीय हरिदत्त बुढ्थापा र १७ वर्षीय हस्त खड्काले तोडफोड गरे। प्रहरीले विद्यालयमा तोडफोड गरेको आरोपमा सोही गाउँपालिका-६ का २३ वर्षीय नेपाली सेना हरिदत्त बुढ्थापा र १७ वर्षीय हस्त खड्कालाई जेठ २५ गते घटनास्थलबाटै गिरफ्तार गऱ्यो। तोडफोडबाट विद्यालयका निर्णय पुस्तिका, लेखा परीक्षणको बिल, भरपाई, ल्याप्टप तीन थान, ब्याकप तीन थान, फोन सेट एक थान, प्रोजेक्टर एक थान र डेक्सटप दश थान लगायतका महत्वपूर्ण सामग्रीमा क्षति पुग्यो। यसैगरी डिजिटल हाजिरी, फोटोकपी मेसिन दुई थान, फाईल ब्याक २ वटा र स्टील दराज, दर्जन बढी ढोकाहरू तोडफोड गर्दा करिब १५ लाख रुपियाँको क्षति भएको विद्यालयका प्राविधिक संयोजक गणेशराज डाँगीले बताए। नन्दा बक्स गण जुम्लामा कार्यरत हरिदत्त बुढ्थापालाई जेठ २६ गते विभागीय कारबाही गर्ने भन्दै गणले बुझेको छ भने हस्त खड्का असार १५ गते जिल्ला अदालत जुम्लामा १ लाख रुपियाँ धरौटी बुझाएर रिहा भए।

स्वास्थ्य सेवाको अवस्था

मुगु

जिल्ला अस्पातल मुगुमा कार्यरत डाक्टरहरूले

२०७८ असार २ गते १५ बुँदे माग राख्दा स्वास्थ्य सेवा कार्यालयका लेखा प्रमुख ३९ वर्षीय सुरेश केसीले धम्की तथा दुर्व्यवहार गरेको भन्दै असार ३ गतेदेखि अस्पातलका डाक्टरहरू आन्दोलित भए। अस्पातलमा कार्यरत विशेषज्ञ डाक्टरहरू ३९ वर्षीय सिद्धार्थ ओहराज, दन्तरोग विशेषज्ञ कविराज पौडेल छाँयानाथ रारा नगरपालिका–५ का सिनियर मेडिकल अफिसर ३१ वर्षीय डा. अर्जुन भाम, सोही नगरपालिका–१ का मेडिकल अफिसर ४७ वर्षीय डबलबहादुर मल्ल, खत्याड गाउँपालिका–३ का ३१ वर्षीय मेडिकल अफिसर डा. नहकुल शाही, काठमाडौँका मेडिकल अफिसर २८ वर्षीय आमिराज गिरी, खत्याड गाँउपालिका–१० का मेडिकल अफिसर २९ वर्षीय डा. केदारबाबु डिसी, छाँयानाथ रारा नगरपालिका–१ का मेडिकल अफिसर २७ वर्षीय सुशील मल्ल, काठमाडौँकी मेडिकल अफिसर २६ वर्षीय शुप्रिया श्रेष्ठ, काठमाडौँका मेडिकल अफिसर २८ वर्षीय सुशील मरासिनीलाई धम्कीपूर्ण दुर्व्यहार गरेको भन्दै आफ्ना माग पूरा नहुँदासम्म अस्पतालको इमरजेन्सी बाहेकका सबै सेवा सञ्चालन गर्न नसकिने भन्दै असार ३ गतेबाट सबै सेवा बन्द गरे। डाक्टर कविराज पौडेलका अनुसार अस्पातलमा कार्यरत डाक्टरहरूले पाँच महिनादेखि बिग्रिएको एम्बुलेन्सनलाई मर्मत नगरेको, पारिश्रमिक समयमा नपाउने गरेको, टेलिभिजन सेट नचलेको, नागरिक लगानी कोषको रकम महिनौँदेखि जम्मा नभएको, डाक्टरले पाउनु पर्ने इन्टर्नसिपको १५ प्रतिशत कर बाहेक अर्को १५ प्रतिशत किन र कसका लागि छुट्याएको लगाएतका विषय उठाएका थिए। धम्किपूर्ण दुर्व्यहार भए/नभएको आफूलाई जानकारी नभएको र दुवै पक्षलाई छलफलबाट सहमति गराउनका लागि आफूले पहल गरिरहेको र यस्तो समयमा अस्पतालमा बाधा पुऱ्याउने काम नर्गन दुवै पक्षलाई आग्रह समेत गरेको स्वास्थ्य सेवा कार्यालय प्रमुख करुणा भट्टराईले इन्सेक प्रतिनिधिलाई बताए।

अघिल्लो तीन (सन् २०२१ जनवरी-मार्च) महिनाको घटना विवरण अद्यावधिक

कारागारमा मृत्यु

सल्यान

जिल्ला कारागार सल्यानमा कैद जीवन बिताइरहेका ८४ वर्षीय जिवलाल बोहराको उपचारको क्रममा जिल्ला अस्पतालमा २०७७फागुन २२ गते मृत्यु भएको जेलर बलबहादुर केसीले बताए। कमजोरीले थला परेपछि एक हप्ता अघिदेखि अस्पताल ल्याउँदा बोहराको मुटुले राम्रोसँग काम गर्न छोडेको स्वास्थ्य सेवा कार्यालय सल्यानका मेडिकल अधिकृत डाक्टर भिमकान्त जैशीले बताए। 'हामीले मुटुलाई सजिलो बनाउने औषधि प्रयोग गरिरहेका थियौं तर उपचारका क्रममै उहाँको मृत्यु' भएको डाक्टर जैशीले बताए। जिल्ला प्रहरी कार्यालय सल्यानका इन्स्पेक्टर लक्ष्मण वलीले कानुनी प्रक्रिया पूरा गराएर फागुन २३ गते शव परिवार (छोरा)को जिम्मा लगाइएको बताए। कपुरकोट गाउँपालिका -४ धनबाङ निवासी बोहरालाई बलात्कार गरेको अभियोगमा जिल्ला अदालत सल्यानले २०७२ सालमा ८ वर्ष कैद सजायको फैसला गरेको थियो। फैसलापछि फरार रहेका बोहरालाई प्रहरीले घरबाट गिरफ्तार गरी ०७७ माघ ७ गते अदालतमा बुझाएपछि उनी सोही दिनबाट कारागारमा कैद भुक्तान गर्दै आएका थिए।

मानव अधिकार र सामाजिक न्यायका निम्ति
अनौपचारिक क्षेत्र सेवा केन्द्र (इन्सेक)
कर्णाली प्रदेशद्वारा प्रकाशित
सल्लाहकार : नारायण सुवेदी, **संयोजन/सम्पादन** : टीका बिष्ट, **व्यवस्थापक** : बुद्धि चौधरी
वीरेन्द्रनगर नगरपालिका–७, इत्राम, सुर्खेत, फोन : ०८३–५२१४८९
इमेल : surkhet@insec.org.np, Website : www.inseconline.org